

ประโยค ๑-๒
แปล มครเป็นไทย
สอบ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔

แปล โดยพยัญชนะ

๑. มโนปพพงคมา ฐมมา	มโนเสฏฐา มโนมยา
มนสา เจ ปทภูเจน	ภาสติ วา กโรติ วา
ตโต นั ทุกขมเนวติ	จกั กั ว วทโต ปทนต์ิ ฯ

อัย ฐมมเทสนา กตถ ภาสิตาติ ฯ สาวตถิยั ฯ กั อารพุภาติ ฯ จกขุपालตเถรั ฯ
 สาวตถิยั กิร มหาสุวณฺโณ นาม กุฎุมพีโก อโหสิ อชฺโฒ มหทฺธโน มหาโกโค อปุตตโก ฯ
 โส เอกทิวสั นหานตติถถั คนฺตวา นหาตวา อากจฺจนฺโต อนฺตรามคฺเค สมปนฺนสาขั เอกั
 วนฺปตตี ทิสฺวา อัย มหเสกฺขาย เทวตาย ปรีคคหิตโต ภวิสฺสตีติ ตสฺส เทภุจภาคั
 โสธาเปตฺวา ปาการปรีกฺเขปปี การาเปตฺวา วาลุกั โอภิราเปตฺวา ชชปตํกั อุตฺสาเปตฺวา
 วนฺปตตี อลงฺกริตฺวา ปุตตํ วา ชีตฺรํ วา ลภิตฺวา ตุมหากั มหาสกฺการั กริสฺสามีติ ปตฺถนั
 กตฺวา ปกฺกามิ ฯ (ธมฺมปทฺฏจกถาย ปจฺจโม ภาโค/หน้า ๓)

แปล โดยอรรถ

๒. อถ เสว มม ชีตา คมิสฺสตีติ คพฺพา นิสฺสินฺโน ชีตฺรํ สมึเป นิสฺสีทาเปตฺวา
 อมฺม ปตฺติกุลฺ วสนฺตฺยา นาม อิมฺญจ อิมฺญจ อาจารั รกฺขิตุํ วญฺญตีติ โอวาทั อทาสิ ฯ
 อยมฺปิ มิคารเสฏฺฐี อนนฺตรคพฺพา นิสฺสินฺโน ชนฺนชยเสฏฺฐิโน โอวาทั อสฺสสสิ ฯ โสปี เสฏฺฐี
 ชีตฺรํ เอว โอวทิติ อมฺม สสรฺกุลฺ วสนฺตฺยา นาม อนฺโตอคฺคิ พหิ น นีหริตฺพุโพ พหิอคฺคิ
 อนฺโต น ปเวเสตฺพุโพ ททนต์ฺสเสว ทาทพฺพั อททนต์ฺสส น ทาทพฺพั ททนต์ฺสสาปปี
 อททนต์ฺสสาปปี ทาทพฺพั สฺขั นิสฺสีทิตพฺพั สฺขั ภูณฺชิตพฺพั สฺขั นิปฺชชิตพฺพั อคฺคิ ปรีจริตฺพุโพ

อนโตเทวดา นมสสิตพพาติ อิมํ ทสวริธํ โอวาทํ ทตฺวา ปุณทิวเส สพฺพา เสนิโย
 สนนฺปิเตตฺวา ราชเสนาย มชฺฌเม อฏฺฐ กุฏุมฺพิเก ปาฏิโมเค คเทตฺวา สเจ เม คตฺตฺวาเน
 ธีตฺวํ โทโส อปฺปชฺชติ ตุมฺเหติ โสเชตฺตพฺโพติ วตฺวา นวโกฏิอคมฺนเกน มหาลตาปสาธเนน
 ธีตรํ ปสาธตฺวา นทานจฺฉณฺมุลกํ จตฺตฺวํ ปณฺณาสโกฏิธฺนํ ทตฺวา ยานํ อโรเปตฺวา สาเกตสฺส
 สามนฺตา อตฺตโน สนนฺตเกสฺ อนุราชปฺรมตฺเตสฺ จุทฺทสฺส ภูตฺตคาเมสฺ ภาริณฺจาราเปสิ มม
 ธีตรา คนฺตฺวามา คจฺฉนฺตฺติ ฯ สทฺทํ สุตฺวา ว อมฺหากํ อยฺยาย คมนฺกาลเ กิ อมฺหากํ
 อิทฺติ จุทฺทสคามํ กิณฺจิจิ อเสเสตฺวา นิทฺทมิสฺส ฯ (ธมฺมปทฺทจกฺกาย ตติโย ภาโค/หน้า ๕๗ - ๕๘)

—❖❖❖—

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

แปล โดยอรรถ

๒. ลำดับนั้น เศรษฐี คิดว่า ลูกสาวของเราจักไปในวันพรุ่งนี้ นั่งอยู่ในห้อง ให้ลูกสาวนั่งในที่ใกล้ ได้ให้โอวาทว่า แม่ ธรรมดาลูกสะใภ้ผู้อยู่ในตระกูลผัว สมควรรักษามารยาทนี้ และนี่ ดังนี้ ฯ มีการเศรษฐีแม่นี้ นั่งในห้องติดกัน ก็ได้ยินโอวาทของธัญชัยเศรษฐีแล้ว ฯ ฝ่ายเศรษฐีนั้น ได้กล่าวสอนลูกสาวอย่างนี้แล้ว ได้ให้โอวาท ๑๐ ข้อนี้ว่า แม่ ธรรมดาลูกสะใภ้ผู้อยู่ในตระกูลพ่อผัว ไฟในไม่ควรนำออกไปภายนอก ไฟนอก ไม่ควรนำให้เข้ามาภายใน ควรให้แก่คนที่ให้เท่านั้น ไม่ควรให้แก่คนที่ไม่ให้ ควรให้ทั้งแก่คนที่ให้ทั้งแก่คนที่ไม่ให้ ควรนั่งให้เป็นสุข ควรบริโภคให้เป็นสุข ควรนอนให้เป็นสุข ควรบำเรอไฟ ควรนอบน้อมเทวดาภายใน ดังนี้แล้ว ในวันรุ่งขึ้น ให้เรียกประชุมเสนาทั้งหมดแล้ว ยึดถือกฎุมพี ๘ คน ให้เป็นผู้ค้ำประกัน ในท่ามกลางราชเสนาแล้ว กล่าวว่ ถ้าว่า โทษเกิดขึ้น แก่ลูกสาวของเราในที่ที่ไปแล้ว ท่านทั้งหลายพึงชำระดังนี้แล้ว ประดับลูกสาวด้วยเครื่องประดับช้อมหาลดา ซึ่งมีค่า ๙ โกฏิ (๙๐ ล้าน) ให้ทรัพย์ ๕๕ โกฏิ (๕๕๐ ล้าน) เป็นมูลค่าจุนสำหรับอาบน้ำ ให้ชั้นสุยานแล้ว ให้คนเที่ยวตีกลองปาวประกาศในหมู่บ้านส่วย ๑๔ ตำบล ประมาณเท่ากับบอนุราชบุรี อันเป็นของตน โดยรอบเมืองสาเกตว่า คนทั้งหลาย ผู้ต้องการจะไปกับธิดาของเรา ก็จงไปเถิด ฯ ซาบ้าน ๑๔ ตำบล พอได้ยินเสียงก็พากันคิดว่า ในกาลที่แม่เจ้าของพวกเราไปแล้ว จะมีประโยชน์อะไรแก่พวกเราในที่นี้ ดังนี้ จึงพากันออกไปไม่เหลืออะไรไว้ ฯ

พระเทพมุนี ธรรมรัตโน วัดปากน้ำ
สนามหลวงแผนกบาลี

เฉลย.
ตรวจแก้.